

dr Natalia Kurzac Kotula

AUTOREFERAT

Przebieg edukacji muzycznej:

- 1991-2003 - nauka gry na wiolonczeli w Państwowej Szkole Muzycznej im. St. Moniuszki w Bielsku -Białej (klasa mgr Heleny Firlej), ukończona dyplomem z wynikiem celującym
- 2003- 2008 - studia w Akademii Muzycznej im. K. Szymanowskiego w Katowicach (klasa prof. Pawła Głombika), ukończone z wyróżnieniem

Stanowiska i miejsca pracy:

- 1.01.2006 - zatrudnienie na stanowisku muzyka wiolonczelisty w Narodowej Orkiestrze Symfonicznej Polskiego Radia z siedzibą w Katowicach
- 1. 10. 2008 – podjęcie pracy w klasie wiolonczeli na Akademii Muzycznej im. K. Szymanowskiego w Katowicach w niepełnym wymiarze godzin
- 1. 09. 2008 –31. 08. 2010 praca na stanowisku nauczyciela gry na wiolonczeli w Państwowej Szkole Muzycznej im. M. Karłowicza w Katowicach
- 1. 10. 2009 – mianowanie na stanowisko asystenta w klasie wiolonczeli prof. Pawła Głombika na AM w Katowicach w pełnym wymiarze godzin
- 30.08.2011 zatrudnienie na stanowisku muzyka solisty NOSPR
- 1. 09. 2012- 31. 08. 2014 - praca na stanowisku nauczyciela gry na wiolonczeli w Państwowej Ogólnokształcącej Szkole Muzycznej im. St. Moniuszki w Bielsku-Białej
- styczeń 2013 - nadanie stopnia doktora sztuk muzycznych w dziedzinie sztuki w dyscyplinie instrumentalistyka
- 1. 10. 2013 - mianowanie na stanowisko adiunkta w klasie wiolonczeli Akademii Muzycznej im. K. Szymanowskiego w Katowicach
- 1. 09. 2014 - do chwili obecnej- praca na stanowisku nauczyciela gry na wiolonczeli w Państwowej Ogólnokształcącej Szkole Muzycznej im. F. Chopina w Bytomiu

Edukacja

Edukację muzyczną rozpoczęłam w Państwowej Ogólnokształcącej Szkole Muzycznej im. Stanisława Moniuszki w Bielsku-Białej, którą ukończyłam z wyróżnieniem w 2003 roku. Po pomyślnym zdaniu egzaminów wstępnych rozpoczęłam studia na Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego w Katowicach w klasie wiolonczeli profesora Pawła Głombika. Kontakt z tym wspaniałym pedagogiem był dla mnie niezwykle kształcący, a cały okres studiów wspominam jako intensywną, pełną inspiracji pracę. Owocem tych działań są laury na wielu konkursach wiolonczelowych, z których pragnę wymienić: I Międzynarodowy Konkurs na Wiolonczelę Solo w Katowicach w 2004 roku (kwalifikacja do finału), III Międzynarodowy Konkurs Wiolonczelowy w Liezen (Austria) w 2006 roku (III nagroda), czy I Ogólnopolski Konkurs Muzyczny im. M. Spisaka w Dąbrowie Górniczej, gdzie otrzymałam II nagrodę i *Srebrny Medal* (2006). W trakcie studiów pełniłam funkcję koncertmistrza grupy wiolonczel Akademickiej Orkiestry Symfonicznej, a także rozwijałam swoje zainteresowania w dziedzinie muzyki kameralnej jako członkini tria fortepianowego i kwartetu smyczkowego. Będąc na trzecim roku studiów przystąpiłam do konkursu na stanowisko wiolonczelisty Narodowej Orkiestry Symfonicznej Polskiego Radia w Katowicach. Po wygraniu przesłuchań rozpoczęłam pracę w pełnym wymiarze godzin łącząc obowiązki akademickie w systemie indywidualnego toku kształcenia. Zwieńczeniem moich studiów ukończonych z wyróżnieniem było wykonanie Koncertu wiolonczelowego e-moll op. 85 Edwarda Elgara z towarzyszeniem Filharmonii Śląskiej pod dyrekcją Mirosława Jacka Błaszczyka na dorocznym koncercie dyplomantów.

Działalność pedagogiczna

Wraz z ukończeniem studiów rozpoczęłam działalność dydaktyczną na Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego w Katowicach w klasie prof. Pawła Głombika w niepełnym wymiarze godzin. W 2009 roku w wyniku konkursu objęłam stanowisko asystenta w klasie wiolonczeli rozpoczynając tym samym moją działalność naukową, która obok działalności koncertowej stała się płaszczyzną wdrażania autorskich dokonań w zakresie wykonawstwa na niwę dydaktyczną. W latach 2008 - 2010 byłam zatrudniona

w Państwowej Szkole Muzycznej I i II st. im. M. Karłowicza w Katowicach a następnie w latach 2012-2014 podjęłam pracę w Państwowej Ogólnokształcącej Szkole Muzycznej im. St. Moniuszki w Bielsku-Białej. Od 2014 roku pełnię obowiązki dydaktyczne w Państwowej Ogólnokształcącej Szkole Muzycznej im. F. Chopina w Bytomiu. Pragnę nadmienić, iż kontakt z młodzieżą w wieku szkolnym, przygotowującą się do przyszłej działalności zawodowej jest dla mnie niezwykle inspirującym doświadczeniem, które pozwala materializować dokonania sfery naukowej w zakresie fizjologii gry (aspekty aparatu), mogące w znaczącym stopniu wpłynąć na dynamiczny rozwój kształtujących się osobowości artystycznych młodych adeptów. Praca nad nieustabilizowanym jeszcze aparatem gry na tym etapie nauczania jest moim zdaniem kluczowym elementem w osiągnięciu wysokiej dyspozycji technicznej ucznia w przyszłości, co pozwoli na bardziej zaawansowaną artystycznie pracę podczas studiów.

Konfrontacja własnej wiedzy i doświadczeń z działalnością pedagogiczną jest dla mnie niezwykle ciekawym zjawiskiem. Praca z podopiecznymi na lekcjach uświadomiła mi skalę złożoności aspektów metodycznych w podejściu do każdego ucznia z uwzględnieniem jego indywidualnych potrzeb. Niezmiernie motywującym elementem mojej działalności naukowo-dydaktycznej jest fakt zdobywania przez moich uczniów laurów na konkursach krajowych i zagranicznych (6 pierwszych nagród, 4 drugie, 2 trzecie, 1 czwarta, 3 wyróżnienia - w okresie od uzyskania stopnia doktora). Swoją wiedzę i doświadczeniem dzielę się podczas warsztatów organizowanych przez szkoły muzyczne na terenie Śląska, w których występuję w charakterze konsultanta. W ostatnim czasie miałam przyjemność prowadzenia m. in. kursów w Bielsku-Białej, Cieszynie, Gliwicach, Rybniku i Katowicach. Moja szeroko rozumiana działalność naukowo-dydaktyczna przynosi nowe rozwiązania warsztatowe związane z wykonawstwem, a możliwość dzielenia się zdobytą wiedzą z młodymi osobami stała się życiową pasją, którą traktuję jak ogromne wyzwanie.

Działalność naukowa i organizacyjna

W roku 2012 obroniłam pracę doktorską na temat: - "Różnorodność środków wyrazu artystycznego w *Sonacie na wiolonczelę i fortepian C-dur* oraz *Suicie na wiolonczelę solo op. 72 nr 1* Benjamin Brittena na podstawie interpretacji własnej", a w 2013 uchwałą Rady Wydziału Wokalno-Instrumentalnego macierzystej uczelni został mi nadany tytuł doktora sztuk muzycznych. Promotorem w przewodzie był prof. Paweł Głombik, a recenzentami prof. Kazimierz Michalik (Uniwersytet Muzyczny im. Fryderyka Chopina w Warszawie) oraz prof. Zygmunt Jochemczyk (Akademia Muzyczna im. Karola Szymanowskiego w Katowicach).

W latach 2014, 2015 i 2017 zostało mi przyznane przez Rektora ds. studenckich, współpracy międzynarodowej i rozwoju uczelni stypendium na realizację badań naukowych. Wyniki tych działań miałam sposobność zaprezentować podczas warsztatów, wykładów, koncertów, a także na łamach zeszytów naukowych Akademii Muzycznej w Katowicach (artykuły w trakcie publikacji). Tematyka badań była ściśle związana z aspektami wykonawczymi w oparciu o dobór elementów wyrazu artystycznego w procesie kształtowania narracji muzycznej. Oto brzmienie poszczególnych artykułów: "Analiza zagadnień wykonawczo-technicznych na podstawie wybranych utworów w procesie pracy nad ich przygotowaniem do występów publicznych" (2014), "Zagadnienia wykonawstwa partii wiolonczeli w duetach na wiolonczelę i kontrabas z uwzględnieniem partnerstwa w muzyce"(2015), oraz "Wibracja - estetyczne i stylistyczne uwarunkowania wykonawcze w grze wiolonczelowej, z uwzględnieniem metodologii dydaktycznej"(2017).

Istotną płaszczyzną mojej pracy akademickiej jest działalność organizacyjna. Ma ona swe źródła jeszcze z czasów studiów, gdzie udzielałam się przy organizacji trzech edycji Konkursu na Wiolonczelę Solo im. Józefa Drohomireckiego w Katowicach. Nabyte w związku z tym wydarzeniem doświadczenia pomogły mi w realizacji innego przedsięwzięcia artystycznego - Międzynarodowego Festiwalu Wiolonczelowego. Jego edycje odbywają się w cyklu dwuletnim od 2013 roku i skierowane są do szerokiej społeczności wiolonczelistów - uczniów, studentów oraz pedagogów. Formuła Festiwalu uwzględnia warsztaty, lekcje pokazowe połączone z wykładami metodycznymi, koncerty studenckie, recitale kameralne oraz koncerty symfoniczne przy udziale Akademickiej Orkiestry Symfonicznej. Wśród zaproszonych gości minionych trzech edycji Festiwalu znalazły się najwybitniejsze

osobowości z dziedziny gry na wiolonczeli, zarówno w skali krajowej jak i światowej. Byli to między innymi: Gary Hoffman, Tomasz Strahl, Rastrelli Cello Quartett, Frans Helmerson, czy Alexander Gebert. Podczas tegorocznej, trzeciej już edycji Festiwalu, gośćmi byli prof. Jelena Očić (Konserwatorium w Amsterdamie), prof. Andrzej Bauer, oraz *5+1 Wiener Cello Ensemble*. Najważniejszym założeniem Festiwalu jest aktywizacja oraz integracja społeczności wiolonczelistów, w celu wymiany doświadczeń i wzbogacania kultury muzycznej w tym zakresie.

Działalność solistyczna, kameralna oraz symfoniczna.

Rozwój własny w grze na wiolonczeli uważam za kwestię priorytetową, która jest esencją mojej działalności zarówno solistycznej, kameralnej, jak i orkiestrowej. We wszystkich tych trzech obszarach realizuję się podczas licznych koncertów oraz nagrań płytowych.

Jako solistka występowałam z Akademicką Orkiestrą Symfoniczną, Filharmonią Śląską oraz Narodową Orkiestrą Symfoniczną Polskiego Radia. Za jedno z najważniejszych dokonań w dziedzinie gry solowej, oprócz tego, które jest przedmiotem niniejszej habilitacji, uważam koncert inauguracyjny *X Międzynarodowy Konkurs Muzyczny im. Michała Spisaka* w Dąbrowie Górniczej, gdzie wraz z Łukaszem Frantem i Adamem Krzeszowcem wykonałam partię drugiej wiolonczeli w *Concerto Grosso na trzy wiolonczele* Krzysztofa Pendereckiego pod batutą kompozytora z towarzyszeniem Narodowej Orkiestry Symfonicznej Polskiego Radia w Katowicach (wrzesień 2016).

W roli solistki wystąpiłam w elegii *Nad jeziorem* Balysa Dvarionasa w transkrypcji na wiolonczelę i orkiestrę symfoniczną, również z towarzyszeniem NOSPRu pod batutą Macieja Koczura(2015).

W ramach mojej działalności kameralnej występowałam m.in. podczas Festiwalu Muzyki Kameralnej i Instrumentalnej organizowanych przez Akademię Muzyczną w Katowicach, a także uczestniczyłam w koncertach kameralnych na terenie regionu śląskiego (m.in. Pałac

w Rybnej, sale koncertowe NOSPR). W repertuarach znajdowały się arcydzieła muzyki kameralnej wśród których znajdowały się dzieła pióra: Beethovena, Spohra, Mendelssohna, Brahmsa, Dvoraka, Richarda Straussa, Szostakowicza, czy Gubaiduliny.

W 2011 roku brałam udział w nagraniu płyty do przewodu habilitacyjnego prof. AM Grzegorza Biegasa, na której zarejestrowany został *Kwintet Fortepianowy A-dur op. 81* Antonina Dvoraka. W roku 2013 wraz z triem fortepianowym w składzie: Katarzyna Makowska - fortepian, Adam Mokrus - skrzypce dokonałam rejestracji *Tria fortepianowego g-moll* Grzegorza Fitelberga dla wytwórni *Acte Prealable* (AP0287 Acte Prealable) w ramach wydanej płyty z dziełami Grzegorza Fitelberga (2013).

Orkiestra

Pracę w Narodowej Orkiestrze Symfonicznej Polskiego Radia rozpoczęłam w 2006 roku na stanowisku muzyka *tutti*. W 2011 roku, w wyniku przesłuchań konkursowych, Komisja pod przewodnictwem ówczesnego dyrektora artystycznego Jacka Kaspzyka, podjęła decyzję o awansowaniu mnie na stanowisko muzyka - solisty. Dodatkowo, w ramach uznania dla mojego występu, zostałam zaproszona do udziału w charakterze solisty w koncercie symfonicznym NOSPR, podczas którego wykonałam Koncert wiolonczelowy a-moll op. 33 Camille Saint-Saënsa, który wybrałam jako osiągnięcie artystyczne w moim postępowaniu habilitacyjnym.

Praca w tej znakomitej orkiestrze pod batutą światowej sławy dyrygentów jest bardzo inspirująca, daje szansę rozwoju artystycznego i stwarza okazje do ciągłego poszerzania swojej wiedzy związanej z wykonawstwem. Koncerty z najwybitniejszymi solistami - wirtuozami pozwalają na bezpośredni kontakt z najnowszymi trendami w zakresie sztuki wykonawczej. Możliwość osobistego poznania wiolonczelistów stanowiących światową czołówkę współczesnych wykonawców daje mi szansę zaproszenia ich do poprowadzenia kursów mistrzowskich dla studentów klasy wiolonczeli Akademii Muzycznej w Katowicach. W ten oto sposób aktywność orkiestrowa bezpośrednio przenika do sfery dokonań naukowo-dydaktycznych stanowiąc ważne ogniwo całokształtu mojej działalności artystycznej.

Praca na stanowisku solisty NOSPR zobowiązuje do wykonywania partii solowych oraz prowadzenia grupy wiolonczel w zastępstwie koncertmistrza. Jednym z ważniejszych występów w ramach moich obowiązków solisty NOSPR był m. in. wykonanie kadencji wiolonczelowej w utworze "*Medytacja Wielkanocna na orkiestrę smyczkową*" Piotra Radko podczas 7. Festiwalu Prawykonania (2017).

Jednym z najważniejszych aspektów pracy w NOSPR jest dokonywanie nagrań fonograficznych i rejestracji koncertów dla Polskiego Radia. Doświadczenia zdobyte na tym polu uważam za bardzo istotne i znacznie podnoszące kwalifikacje artysty muzyka w zakresie dyscypliny intonacyjnej i kształtowania walorów brzmieniowych.

Reasumując, sferę mojej działalności orkiestrowej uważam za wysoce przydatną w pracy akademickiej. Wykonywanie arcydzieł literatury symfonicznej oraz współpraca z doskonałymi artystami - to elementy silnie stymulujące mój rozwój artystyczny.

Dzieło artystyczne

Dzieło artystyczne, które chciałabym wskazać jako osiągnięcie wynikające z art.16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. 2016 r. poz. 882 ze zm. w Dz. U. z 2016 r. poz 1311.) jest wykonanie *I Koncertu wiolonczelowego a-moll op. 33 C. Saint-Saënsa* z Narodową Orkiestrą Symfoniczną Polskiego Radia pod dyrekcją Marzeny Diakun w Sali Koncertowej NOSPR w Katowicach z dn. 30.03.2014.

Praktyka wykonawcza i związane z nią pojęcia takie jak: właściwy dobór środków wyrazu artystycznego, realizacja własnych zamierzeń interpretacyjnych oraz umiejętność ich publicznej prezentacji, stanowi nieograniczone pole do badań nad rozwojem sztuki gry na wiolonczeli. Wykonanie *I Koncertu Wiolonczelowego* z towarzyszeniem Narodowej Orkiestry Symfonicznej Polskiego Radia było dla mnie jednym z najważniejszych doświadczeń artystycznych, umożliwiających intensywne studia nad dziedziną, którą reprezentuję. Przygotowania do występu przyniosły wiele ciekawych wniosków, związanych z realizacją warstwy techniczno-wykonawczej i interpretacją tego dzieła.

Niezaprzeczalnie *I Koncert wiolonczelowy Camille Saint-Saënsa* jest jednym z arcydzieł w repertuarze wiolonczelowym. Kompozytor w mistrzowski sposób potrafił wyeksponować

największy walor tego instrumentu - piękną, szlachetną barwę oraz jego ciepłe brzmienie. Liczne kantyleny prowadzące długą linię melodyczną są znakomitym probierzem wrażliwości i wyrafinowania wykonawcy, a żywiłowa III część - miarą jego wirtuozerii. Zwarta, logiczna konstrukcja tego dzieła stawia solistę na pierwszym planie pozostawiając orkiestrze wymagającą rolę subtelного dopełnienia. Bardzo ważnym zadaniem dla solisty w tym *Koncertcie* jest sposób dysponowania czasem i pulsem. W zależności od fragmentów, tempo może być kształtowane swobodnie, pełne wolnej ekspresji (jak ma to miejsce w drugim temacie I części) albo napierać żywiłową energią szybkich pasażów części trzeciej. Istotne jest, aby solista potrafił skonstrastować te tendencje i wyrazić je w sposób transparentny, nie pozostawiający słuchaczowi wątpliwości co do przekazu odczuć emocjonalnych. Kwestia poprowadzenia długich fraz, które występują w całym *Koncertcie* stanowi ważny, a może nawet najważniejszy aspekt wykonawstwa tego dzieła. Realizacja tego założenia stanowiła dla mnie punkt wyjścia i tym samym pozwoliła na udoskonalenie mojego warsztatu gry, w drodze odnalezienia nowych rozwiązań techniczno-wykonawczych (aplikatura, smyczkowanie). W szczególności dotyczy to zagadnień związanych z prowadzeniem smyczka, w sposób pozwalający osiągnąć niezaburzone, idealne *legato*, przy jednoczesnym uwrażliwieniu na kształtowanie natężenia oraz gęstości dźwięku. *Vibrato* ma w tej kwestii bardzo ważną rolę, która musi polegać na scalaniu myśli muzycznej zgodnie z jej charakterem i założeniami interpretacyjnymi. Nowe podejście do kwestii aparatu gry podczas pracy nad *Koncerttem* okazało się szczególnie przydatne w pracy pedagogicznej, a konkluzje wyciągnięte z tego doświadczenia stały się ostatecznie nieodłączną częścią mojego stylu wykonawczego, wymiennie wpływając również na metodologię nauczania moich podopiecznych w zakresie skuteczności technicznej w grze na wiolonczeli.

Z publicznym wykonywaniem dzieł muzycznych nieodłącznie wiąże się uniwersalny problem dotyczący artystów - trema. Problematyka tego zagadnienia jest złożona i wymaga indywidualnego podejścia, a praktyka, pełniąc tym samym kluczową rolę w tym zakresie, stanowi obszar badań nad sposobami redukcji bądź całkowitym wyeliminowaniu negatywnych skutków stresu. Wnioski wyciągnięte z przygotowań psychicznych do występu oraz analizy odczuć towarzyszących na scenie w trakcie publicznej prezentacji, są dla mnie ważnym przyczynkiem do rozważań aspektów psychologii wykonawstwa w grze na wiolonczeli i jej nauczaniu.

W tym miejscu pragnę zaznaczyć, że w pracy pedagoga rzeczą pierwszorzędnej wagi jest przekazywanie wiedzy oraz wniosków wynikających przede wszystkim z własnych doświadczeń estradowych, które poparte praktyką są w pełni wiarygodne. Dodatkową korzyścią jest moim zdaniem stworzenie okazji młodym adeptom, do konfrontacji wiedzy przekazywanej przez pedagoga z efektywnością jego własnych dokonań estradowych.

Występ z Narodową Orkiestrą Symfoniczną Polskiego Radia w Katowicach stał się dla mnie wspaniałą sposobnością do przeprowadzenia wnikliwych studiów nad możliwościami wykonawczo -interpretacyjnymi, z których wnioski trwale odcisnęły się w mojej świadomości artysty muzyka, wpływając jednocześnie na wzbogacenie mojej działalności dydaktycznej. Jest to wartość, dla której uważam to osiągnięcie za warte wyróżnienia.

Podsumowanie

Proces nadawania ostatecznego kształtu dziełu muzycznemu przez artystę muzyka, stanowi dziedzinę naukową w pełnym tego słowa znaczeniu. Analiza konstrukcji i faktury dzieła, jego estetyki, kontekstu historycznego, sposób doboru środków wyrazu artystycznego wraz z przekonującą interpretacją własną, która będzie czytelna dla odbiorcy, stanowi cel działalności, poszukiwań i eksperymentów artysty muzyka. Odkrywanie i przekazywanie nowych możliwości wyrazowo - interpretacyjnych słuchaczom stawia wykonawcę w roli badacza i ostatecznie prowadzi do nieustanego wzbogacania naszej kultury muzycznej. Na tej płaszczyźnie kwestia eksploracji potencjału wykonawstwa pozostanie na zawsze otwarta, a wykonywane dzieło staje się żywym obiektem wszechstronnych badań i studiów. W ten sposób rozumiem swoją dalszą drogę rozwoju jako artysty muzyka w dziedzinie gry na wiolonczeli, mając jednocześnie nadzieję, że mój wkład w zakresie udoskonalania tej sztuki przyczyni się do jej wzrostu.

Natalie Kunc-Kotule